

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět zeměpis je vyučován v 6. – 9. ročníku v této časové dotaci:

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	2	2	2	1

Samostatný vyučovací předmět zeměpis vychází obsahově ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a ze vzdělávacího oboru Zeměpis v RVP ZV. Zeměpis také úzce spolupracuje s dalšími vyučovacími předměty, především s přírodopisem a dějepisem. Mezipředmětovými vztahy je vázán na fyziku, chemii, výtvarnou výchovu, občanskou výchovu, informatiku, český jazyk a cizí jazyky, matematika apod.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 7 tematických okruhů:

1. tematický okruh: Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
2. tematický okruh: Přírodní obraz Země
3. tematický okruh: Regiony světa
4. tematický okruh: Společenské a hospodářské prostředí
5. tematický okruh: Životní prostředí
6. tematický okruh: Česká republika
7. tematický okruh: Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Žáci získávají a rozšiřují si poznatky a dovednosti o vztazích mezi člověkem a jeho prostředím. Tyto znalosti a dovednosti aplikují do své práce. Seznamují se se životem lidí v návaznosti na přírodu nejen v České republice, ale i v jednotlivých regionech světa. Žáci se učí orientovat v současném světě a získávají důležité informace o globálních problémech lidstva. V praktické části získávají dovednosti pro práci s mapami a informačními materiály, učí se orientovat v problému a vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů. Žáci jsou vedeni ke spolupráci se spolužáky a k zažívání úspěchů z vlastní činnosti.

V hodinách zeměpisu se používají tyto formy výuky – výkladové hodiny propojené diskusemi, skupinové práce, problémové vyučování, práce na školních projektech, samostatná příprava žáků s využitím a vyhledáváním různých zdrojů informací. Nedílnou součástí je i terénní výuka. Při výuce jsou využívány učebnice, pracovní listy, pomůcky (globus, atlasy, mapy atd.), geografické časopisy, encyklopedie a internet. Vyučovací předmět zeměpis se vyučuje jako samostatný předmět v kmenových učebnách. Žáci pracují na zadaných úkolech v kolektivu celé třídy, ve skupinách i individuálně.

Terénní výuka se uskutečňuje v podobě zeměpisných cvičení, zeměpisných exkurzí a školních projektech ve vybraných lokalitách.

Výuka vyučovacího předmětu nabízí řadu tradičních i inovačních metod, forem a postupů ve výuce. Z netradičních vyučovacích metod, forem a postupů vyučující může volit např. školní diskuse, problémové pojetí výuky, školní zeměpisné projekty, besedy s experty (manažeři firem, novináři, geografové) atd. V hodinách zeměpisu se žáci učí klást otázky,

na které vyhledávají příslušné odpovědi. Objevují nové souvislosti a využívají mezipředmětových vazeb. Žáci jsou vedeni k srozumitelnému vyjadřování nabytých vědomostí a k pozitivnímu vztahu k prostředí a k vlastnímu zdravému a zdravému životnímu stylu.

Do vzdělávacího předmětu zeměpis jsou začleněna průřezová témata (viz přehled průřezových témat v Charakteristice ŠVP). Práce s žáky se speciálně vzdělávacími potřebami a s nadanými žáky je zmíněna v Charakteristice ŠVP.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí. Na úrovni předmětu zeměpis jsou pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Kompetence k učení:

- klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, s mapou a vyhledávání informací
- vedeme různými metodami k osvojení si obecně užívaných zeměpisných termínů, symbolů a znaků
- umožňujeme realizovat vlastní nápady, podněcujeme tvořivost
- podporujeme formování komplexního pohledu na zeměpis jako přírodovědný i společenskovědní obor

Kompetence k řešení problémů:

- podněcujeme k hledání různých řešení problému a schopnosti řešení obhájit
- motivujeme žáky v co největší míře problémovými úlohami z praktického života
- dbáme na to, aby se podíleli na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení práce

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky k aktivnímu zapojení se do diskuse a k vhodné argumentaci
- nabízíme využití informačních a komunikačních prostředků s okolním světem
- zdůrazňujeme nutnost komunikace způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle

Kompetence sociální a personální:

- vedeme k sebehodnocení
- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů vedeme žáky k dosažení pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- stanovíme pravidla pro práci skupiny i jednotlivce a dbáme na jejich dodržování
- umožňujeme zapojení do týmové práce při řešení obsáhlejších úkolů

Kompetence občanské:

- podněcujeme respektování odlišností a přesvědčení druhých, schopnost empatie
- seznamujeme žáky s národními tradicemi a ochranou kulturního a historického dědictví

- preferujeme znalost základních principů environmentální problematiky a rozhodování se v zájmu ochrany přírody

Kompetence pracovní:

- vedeme k úctě a ochraně životního prostředí
- vedeme k dodržování řádů v chráněných oblastech, zoologických a botanických zahradách, muzeích apod.
- při terénní práci podporujeme dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce
- vedeme k úctě k práci

Kompetence digitální

- vedeme žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posuzování, spravování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu
- učíme žáky využívat digitální technologie k usnadnění, zefektivnění a zkvalitnění výsledků své práce
- vedeme žáky k vytváření a upravování digitálního obsahu a vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků